BULLETIN LAA ČR 6 červen 2005

Obsah:

- Memorial Air Show 2005
- Změna - Clean Hunter 2005 dočasně omezený prostor pro vojenské letecké cvičení
- Žádost o stanovisko LAA ČR k účasti SLZ na veřejném leteckém vystoupení
- Rozbor nehod v provozu PL a MPL za období 1. 5. - 29. 5. 2005
- Narušení TMA Praha 20. 5. 2005 - záznam skutečností

Bulletin LAA ČR je přílohou časopisu Pilot LAA ČR

LKRO - MEMORIAL AIR SHOW 2005

Výtah z AIP SUP 3/05
Platnost od: **24 JUN 05 d**o: **27 JUN 05.**
AD, kterého se AIP SUP týká: **ROUDNICE**
Vzdušný prostor, kterého se AIP SUP týká: **ATZ ROUDNICE, ATZ SAZENÁ, TMA VODOCHODY, TMA PRAHA, CTA PRAHA**

Z důvodu konání leteckého dne Memorial Air Show 2005 ve dnech 25. a 26.6.2005 se letiště AFIS LKRO v době:
24. 6. 1000 UTC - SS, 25. 6. 0600 UTC - 1600 UTC,
26. 6. 0600 UTC - 1600 UTC,
27. 6. 0600 UTC - 0800 UTC stává řízeným letištěm.
K tomuto účelu je poskytována:
- služba řízení letového provozu;
- letová informační služba;
- pohotovostní služba;
- služba spojená s předkládáním a příjmem letových plánů, zpráv letových provozních služeb a tvorbou předletových informačních bulletinů;
- služba řízení odbavovací plochy;
  a jsou zavedeny následující provozní postupy:

Zóna ATZ se nahrazuje dočasným omezeným vzdušným prostorem následujících parametrů:
Tvar: kruh omezený ve své jižní části ATZ LKSZ.
Poloměr: 5 NM se středem v ARP LKRO (50 24 38 N 014 13 34 E).
Horní hranice: 5000 ft AMSL.
Třída vzdušného prostoru: D
V průběhu letových ukázek lze provádět lety až do minimální letové dohlednosti 1500 m pro letouny (800 m pro vrtulníky) bez ohledu na IAS za podmínky vně oblaků a stálé viditelnosti země.
Autorita: TWR LKRO.
Vstupní/výstupní body:
Není-li službou řízení letového provozu stanoveno jinak:
Od západu/na západ Libochovice 50 24 20 N 014 02 36 E,
Od severu/na sever Terezín 50 30 38 N 014 09 03 E,
Od východu/na východ Mělník 50 21 10 N 014 28 35 E.
Všechny body jsou jako povinné hlásné.

1 letová stojánka - letouny/ display apron - airplanes
2 letová stojánka - vrtulníky/ display apron - helicopters
3 vyhlídkové lety/ scenic flights
4 stojánka – návštěvníci/ apron - visitors

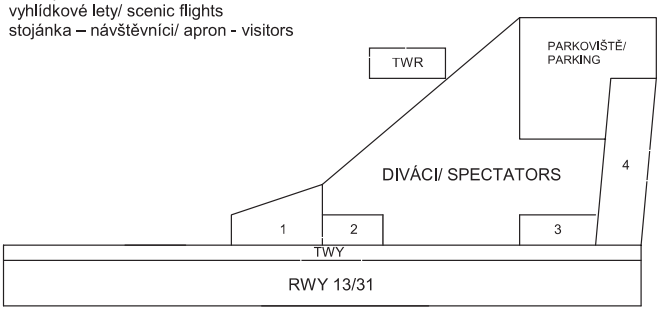

Letové postupy:
Letové provozní služby jsou poskytovány letištnímu provozu VFR v českém a anglickém jazyce na kmitočtech:
Roudnice Věž 122,200 MHz pro spouštění, pojíždění, přílety a odlety.
Roudnice Věž 119,700 MHz pro vzlety, přistání a letové ukázky v případě vhodnosti na základě rozhodnutí služby řlp
Provozní doba viz výše.

Přílety:
Minimálně 3 MIN před přeletem vstupního bodu nebo vstupem do omezeného vzdušného prostoru navázat spojení na kmitočtu TWR LKRO 122,200 MHz a předat:
- identifikaci letadla,
- typ letadla,
- vstupní bod,
- vypočítaný čas přeletu vstupního bodu nebo vstupu do omezeného vzdušného prostoru,
- výstupní bod v případě průletu,
- SSR kód v případě vybavenosti odpovídačem.

Letové ukázky
Letové ukázky jsou plánovány v době: 25.6. 0800 UTC - 1100 UTC, 1200 UTC - 1500 UTC, 26.6 0800 UTC - 1100 UTC, 1200 UTC - 1500 UTC.
Pro povolení ke spouštění pohonných jednotek navázat spojení na kmitočtu TWR LKRO 122,200 MHz a předat:
- identifikaci letadla,
- typ letadla,
- místo stání,
- zámysly (letová ukázka).

Odlety
Pro povolení ke spouštění pohonných jednotek navázat spojení na kmitočtu TWR LKRO 122,200 MHz a předat:
- identifikaci letadla;
- typ letadla;
- místo stání;
- zámysly (odlet, zkušební let, vyhlídkový let atd);
- informaci, jedná-li se o let s nebo bez letového plánu;
- výstupní bod, je-li relevantní.

Z důvodu potřeb místní regulace toku letového provozu jsou přílety a odlety preferovány mimo dobu letových ukázek. Přílety a odlety v době letových ukázek jsou omezeny. Velitelé letadel musí očekávat možné zdržení. Lety bez obousměrného rádiového spojení jsou povoleny pouze po předchozí telefonické koordinaci s TWR přes mobilní telefon: **+420 602 158 711**
V době letových ukázek jsou tyto lety zakázány. Výjimku tvoří lety, jež jsou součástí letových ukázek.

Ohlašovna letových provozních služeb:
Jsou poskytovány služby spojené s předkládáním a příjmem letových plánů a příslušných zpráv letových provozních služeb.
Předletová příprava zahrnující předletové informační bulletiny je dostupná.
Předkládání musí být provedeno po AFTN na **LKROZPZX** a **LKPRZPZX** nebo přes mobilní telefon **+420 602 515 567** nebo osobně.
Provozní doba viz výše.

Řízení odbavovací plochy:
Na vyžádání je poskytována služba spojená se zaváděním letadel na místa stání určená k letovým ukázkám. Provozní doba viz výše.

Celní a pasová služba:
K dispozici na letišti.
Provozní doba viz výše.
Mimo tuto dobu pouze
na základě předběžné žádosti.

Záchranné a protipožární prostředky:
K dispozici na letišti.
Provozní doba 0800 - 1500 UTC.
Mimo tuto dobu pouze externí služba.

Zdravotní a sanitární služba:
K dispozici na letišti.
Provozní doba 0800 - 1500 UTC.
Mimo tuto dobu pouze externí služba.

Bezpečnostní složky:
Provozní doba H24.

Plnění:
K dispozici na letišti taktéž Jet A-1
v době 0600 - 1800 UTC.

Poznámky:
Jakékoliv případné změny budou předmětem příslušného NOTAM.

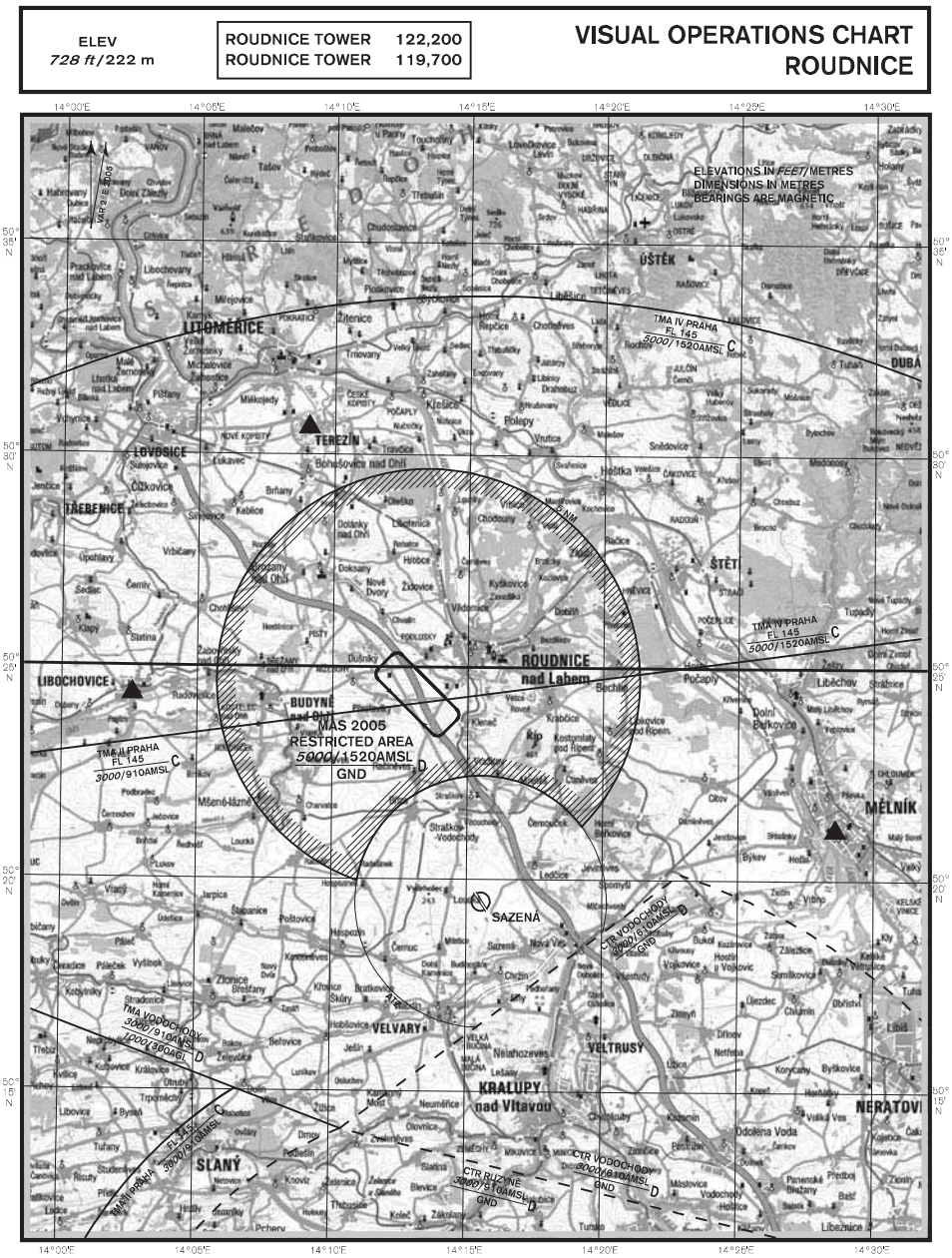

CLEAN HUNTER 2005 DOČASNĚ OMEZENÝ PROSTOR PRO VOJENSKÉ LETECKÉ CVIČENÍ

ZMĚNA

Změna: v termínech, 2. – 3. 7. bude cvičení přerušeno.

Podrobně jsme o cvičení informovali v bulletinu v čísle 5/2005.

Platnost od: **27 JUN 05** do **8 JUL 05.**

Ve dnech od **27 JUN 05** do **1 JUL 05** a dále ve dnech **4 JUL 05, 7 JUL 05 a 8 JUL 05** vždy **od 0700 do 0815 UTC**, **od 0845 do 1000 UTC, od 1200 do 1315 UTC a od 1345 do 1500 UTC** proběhne ve vzdušném prostoru ČR vojenské cvičení NATO „CLEAN HUNTER 2005".

Cvičení se uskuteční v omezených vzdušných prostorech označených jako „Fighting Area" vertikálně od **GND do FL 130**, „Northeast FAOR" a „Southwest FAOR" vertikálně **od 1000 ft AGL do FL 240**, „Corridor North", „Corridor South" a„Corridor West" vertikálně **od 1000 ft AGL do 5000 ft AMSL**, prostor „BEKYN" a „STRAK" vertikálně od **GND do 1000 ft AGL**.

Tyto prostory budou vojenským letectvem využívány v plném rozsahu. Horizontální hranice prostorů jsou dále vymezeny zeměpisnými souřadnicemi a odpovídajícími zeměpisnými místy. Omezené prostory v sobě nezahrnují publikované zakázané prostory (LKP).

ŽÁDOST O STANOVISKO LAA ČR K ÚČASTI SLZ NA VEŘEJNÉM LETECKÉM VYSTOUPENÍ

Veřejné letecké vystoupení pořádané _____(kým)

dne _____v _____na letišti_____

Letový ředitel letecké akce _____

Telefon :_____Fax: _____e-mail:_____adresa_____

Pořadatel leteckého veřejného vystoupení navrhuje v rámci programu vystoupení sportovních létajících zařízení v rozsahu podrobně popsaném v popisu vystoupení, které tvoří nedílnou součást této žádosti.
Popis vystoupení je zpracován v souladu s dokumentem CAA-SLP-001-0/05 Podmínky pro pořádání leteckých veřejných vystoupení a leteckých soutěží.
Pořadatel potvrzuje, že před uskutečněním veřejného leteckého vystoupení uhradí LAA ČR náklady vynaložené na výkon dohledu nad provozem sportovních létajících zařízení podle předložené kalkulace. Náhrada zahrnuje cestovní výlohy a odměnu osoby vykonávající dohled.

Jako podklad pro vydání stanoviska LAA ČR předáváme tyto podklady přiložené v příloze:

1. Seznam sportovních létajících zařízení
2. Seznam pilotů SLZ
3. Program a podrobný popis veřejného leteckého vystoupení jednotlivých SLZ

Žádost vystavil za pořadatele:

jméno_____ funkce:_____ datum:_____ podpis:_____

Letový ředitel letecké akce:
Potvrzuji, že jsem žádost zkontroloval včetně jejích příloh a že jsem si vědom odpovědnosti vyplývající pro letového ředitele z dokumentu CAA – SLP-001-0/05 i v rozsahu vystoupení , které je předmětem této žádosti.

jméno: _____datum: _____ podpis letového ředitele:_____

Příloha č. 1 - Zúčastněná sportovní létající zařízení :

Kategorie SLZ:	Typ:	Poznávací značka:	Technický průkaz platný do:	pojištění odpovědnosti za škody z provozu SLZ:		Radiostanice	
				Číslo pojistného certifikátu	Platnost do	Je SLZ vybaveno ano - ne	Je stanice pro vystoupení vyžadována ano - ne

Příloha č. 2 - Uživatelé sportovních létajících zařízení:

Jméno a příjmení	Celkový nálet hodin:	Číslo pilotního průkazu:	Platnost pilotního průkazu do data:	Jiné kvalifikace	Průkaz radiotelefonisty letecké pohyblivé služby je-li pro vystoupení vyžadována radiostanice, není-li, uveďte „ nevyžaduje se	
					ano	ne

příloha č. 3 : popis vystoupení zpracovaný dle CAA-SLP-001-0/05 - Podmínky pro pořádání leteckých veřejných vystoupení a leteckých soutěží.

Rozbor nehod v provozu PL a MPL za období 1. 5. – 29. 5. 2005

Dne 1. 5. 2005, Mikulčin Vrch u Zlína

Pilot:
28 let
Zkušenosti:
4 roky létání.
PK:
Trans 27
Počasí:
Z vítr 3 m/s, slabá termická aktivita.
Popis události:
Po 30minutovém letu na PK uvedeného typu, před přistáním po zaklopení uší v cca 8 m AGL došlo k přetažení PK a pádu na zem.
Zranění:
Pilot zraněn těžce.
Doporučení:
Zkoušíte-li si nový padák, provádějte činnost pod odborným dozorem a s vědomím možnosti jiných reakcí než PK, na kterém jste většinou létali. Chcete-li si padák dobře zalétnout, provádějte všechny režimy s rezervou výšky pro možnost řešit vzniklou situaci.

Dne 7. 5. 2005 na vrchu Cukrák Kazín

Pilot:
25 let
Zkušenosti:
PL B – platný do 2006, nálet 240 hod, létá 4 roky.
PK:
Flare 26, platný TP, neplatné zákonné pojištění.
Počasí:
Z vítr 5 m/s, silná termická aktivita.
Popis události:
Pilot točil termické intervaly a cca po 3 minutách letu se vzhledem k turbulentním podmínkám rozhodl přistát. Vydal se tedy cca 30 m nad startem se svahem po levé ruce k přistání. Ještě v prostoru startoviště ve výšce kolem 30 m AGL došlo k zaklopení jedné strany a přes brždění k otočce o 270° a nárazu do stromy zarostlého svahu.
Zranění:
Nezpůsobil si žádné zranění.
Doporučení:
Před startem vždy sledujte povětrnostní situaci a zvažujte let dle svých schopností. Pokud nemáte dalšího pro poradu startovat či nikoliv, a nejste si jisti, radši nestartujte. Je důležité mít splněny zákonné podmínky pro let, včetně zákonného pojištění. Za let bez pojištění je v prvém případě přezkoušení z pravidel na LAA ČR za 500 Kč, při opakování je případ předán OCL MD ke správnímu řízení (zákonné pojištění stojí 150 Kč/rok/padák).

Dne 28. 5. 2005 na Medvědině ve Špindlerově Mlýně

Pilotka:
20 let
Zkušenosti:
PL A – platný, 2 roky létání, nálet 60 hodin.
PK:
Vega M
Počasí:
JZ vítr 3 m/s, silná termická aktivita.
Popis události:
Po startu z Medvědína při snaze o zachycení v termice došlo v cca 40 m AGL k zaklopení jedné strany vrchlíku a přechodu do rotace. V tomto režimu pilotka dopadla na zem.
Zranění:
Pilotka zraněna těžce.
Doporučení:
V termických podmínkách tohoto dne bylo vhodnější pro piloty s pomalejší reakcí na turbulence letět do závětrné termiky k zachycení až ve větší výšce AGL. Piloti s menším náletem hodin chtějí na závodech často napodobovat top-piloty s velkým náletem hodin. Vždy létejte s ohledem ke svým možnostem. Reakce na krizové situace se lepší s vyšším náletem hodin.

Dne 28. 5. 2005 na Medvědině ve Špindlerově Mlýně

Pilot:
52 let, německé státní příslušnosti.
zkušenosti:
Cca 8 let létání.
PK:
PURE M, Freex Air Sport
Počasí:
JZ vítr 3 m/s, silná termická aktivita.
Popis události:
Pilot z neznámého důvodu neletěl na oficiální přistávací plochu.
V letu pokračoval nad zalesněnou oblastí s malou výškou nad terénem s nemožností přistání. Po vyklesání zachytil kluzákem o strom a zřítil se na zem.
Zranění:
Pilot zraněn těžce.
Doporučení:
Vždy, v každý moment svého letu počítejte s možností ztráty výšky a podle toho provádějte let v dosahu nouzových míst na přistání..
Tedy opět:
Létejte vždy s rezervou výšky a vzdálenosti od překážek. Na Medvědině je možné přistát nouzově u přehrady, kdy je možné letět s větší rezervou výšky nad lesem. Vždy byste měli mít v dosahu klouzavosti bezpečně dosažitelnou přistávací plochu.

Dne 28. 5. 2005 na ploše SLZ Milhoustov u Františkových Lázních

Pilot:
56 let.
zkušenosti:
2 roky létání.
PPG:
Walkerjet Simoni, nezjištěný typ bez registrace a TP
Počasí:
Slabý var. vítr do 3 m/s.
Popis události:
Při startu pilot vybočil cca 50° na předpokládaný směr letu a odstartoval proti odstavenému letadlu JORA. Nestačil nastoupat a narazil do křídla letounu, které vážně poškodil.
Doporučení:
Nemůžete–li odstartovat ve směru zamýšleném pro vzlet, přerušte start.
Je přímo nepochopitelné startovat proti tak zranitelné, tak krásné a tak drahé překážce, jako je letoun. Zvláště bez povinného pojištění za škody…

Dne 29. 5. 2005 na LKOL Olomouc

Pilot:
36 let
Zkušenosti:
8 let létání, cca 100 hod.
MPG:
Motorový padákový kluzák – tříkolka Faust 32, s platným TP a certifikátem o pojištění.
Počasí:
Slabý Z vítr do 3 m/s.
Popis události:
Při zvedání vrchlíku do letové polohy došlo k naklonění a převrácení stroje.
Zranění:
Pilot zraněn lehce, sám vyhledal lék.ošetření.
Doporučení:
Létejte a létejte. Čím častěji létáte, tím minimalizujete možnost, že se vám nepodaří celý úkon zvládnout. Stát se to však může, pak je dobré mít vše v pořádku, aby vás kromě zranění nebolelo i placení pokuty.

Miroslav Fejt,
HIPL LAA ČR

Narušení TMA Praha 20. 5. 2005 – záznam skutečností

V pátek 20.5.2005
Podle hlášení:
KK LKZZUVLP
201339 LKPRZAZP
A/ INCID
B/ NIL
C/ NIL
D/ NIL
E/ 050520 1302 UTC
F/ NIL
G/ LKPR CERNOSICE - CUKRAK
H/ NIL
I/ ***OZNAMENO PRACOVISTEM VFR FIC, ZE V PROSTORU CERNOSIC LETA NEZNAMY PARAGLIDER ORANZOVE BARVY VE VYSCE 3500 AZ 4000 FT. ZPRAVA POTVRZENA ASI PO 10 MIN. VFR LETEM XXXXX, KTERY LETEL NEDALEKO TOHOTO PROSTORU. KH-2.***
J/ NIL
K/ NIL
L/ ***OMEZEN, POSLEZE ZASTAVEN PROVOZ Z RWY 13 V LKPR A OMEZENO KLESANI LETADEL PRIBLIZUJICICH SE DO LKPR. PROSTREDNICTVIM STANOVISTE SAR POZADANA POLICIE CR O ZJISTENI NARUSITELE.***
M/ XXXPODPISXXX - AWS

Prostor: *LKPR Černošice – Cukrák.*
Aktivovány: *Policie ČR*
SAR – vyslán vrtulník pro zjištění narušitele prostoru TMA.
UZPLN

Svědectví ze Staňkovské h. - viděli PK ve velké výšce cca 1800 - 2000 AMSL jižně od Všemír, možná záměna barvy proti slunci.
Svědectví instruktora PL – v Karlíku letělo PPG s PK jasně červené barvy.

Zjištěno:

Podle časového schématu se ve zmiňované lokalitě pohybovala dvě křídla.

1. Jedno červené barvy s motorem (PPG), které letělo přes Karlík (kostel) do Berouna a zde přistálo.
   První šetření ukazovalo na možnost, že toto zařízení letělo ve výšce víc jak 300 m AGL, ale ne víc jak 700 m AGL. Po místní obhlídce bylo zjištěno (a kontrolou kurzu podle mapy), že pilot letěl nad hřebenem podél Berounky a tudíž max. povolenou výšku dodržel.
   Pilotem byl Mgr. Petr Dvořák, instruktor PPG a let dokladoval pomocí svědků z doprovodného vozidla a videozáznamu. Max. výšku nepřesáhl.

2. Jeden PK jasně oranžové barvy, který letěl nejspíš ze startu Cukrák a byl bez motoru (PK).
   Jasně oranžový PK byl spatřen nejdříve pilotem letadla v 3500 – 4000 ft ASL a později různými svědky na jih od Všenor, kde viditelně výšku porušoval (odhad jeho výšky byl 6000 ft ASL). Spatřen byl jak točí termiku ve velké výšce.

Následovala opatření Správy LAA ČR:

26.5.2005
Kontrola na startovišti Cukrák - nikdo nestartoval.

27.5.2005
Kontrola na startovišti Cukrák - startoval 1 pilot. Bílo červený PK Gradient Stream - doklady v pořádku.

28.5.2005
Kontrola na startovišti Cukrák - nikdo nestartoval.

Zjištění na základě místního šetření:

Startoviště je dobře přístupné, ale těžko nalezitelné v lesním porostu. Příkrý sráz je vhodný pouze pro zkušeného pilota a při větru vanoucímu proti startu.
Startoviště je opatřeno ukazatelem směru větru.
V prostoru startu není vyvěšena žádná informace pro piloty.
I přes převládající SV proudění v 16,15 SELČ přichází interval proti svahu a další následuje cca za 15 minut.

Závěr:

Pilot, který zde podle zjištěných skutečností startoval 20. 5. 2005 a narušil prostor TMA musel znát startoviště a velmi dobře ovládat padákový kluzák i létání v termice. Vzhledem k popisu daného piloty čekajícími na Staňkovské Hoře se dá předpokládat, že je se zákonitostmi zdejšího startoviště dobře obeznámen. Podle všech dostupných zjištění měl padákový kluzák jasně oranžovou barvu. Nahlášen byl ve výšce 3500 – 4000 ft.

Podle tvrzení některých svědků, viděli padák podobné barvy v této lokalitě létat vícekrát s domněnkou že je jižněji (min. o 8 km), tedy mimo TMA I, kde může létat do 4000 ft.
V TMA I je povoleno max. 1000 ft AGL.
Došlo k omezení přistávání letadel na Ruzyňské letiště.
Po narušiteli pátral vrtulník SAR.

Opatření:

1. Zveřejnit událost i upozornění na dodržování hranic prostorů v Pilotu č. 6/2005 a na webu LAA ČR.
2. Provádět častější kontroly na terénech Cukrák, Staňkovská Hora, Karlík.
3. Umístit informační cedule o prostoru TMA na startovištích.
4. Na povinném semináři instruktorů PL věnovat samostatnou část na rozdělení vzdušného prostoru.
5. Nabídnout SARu pomoc při pátrání, zakročování proti narušiteli prostoru.

Závěrem:

Jako hlavní inspektor PL jsem provedl všechna možná opatření pro zjištění osoby pilota, ale toto se dodnes nepodařilo a předpokládám, že pokud jej zjistíme, již mu let nedokážeme.

Přesto vidím na celé události jednu pozitivní věc. Mnoho pilotů se snažilo pomoci při jeho odhalení a určitě se neztotožňuje s takovýmto jednáním. Nesetkal jsem se s jediným pilotem, který by takový čin považoval třeba za druh hrdinství. Mám pocit, že celkově jsou naši piloti ukázněni a staví se k takovým prohřeškům naprosto odmítavě. A to je pozitivní zjištění.

Určitě si ale nemyslím, že by v našich osnovách chyběla výuka předpisů, anebo že by piloti o informace týkající se rozdělení vzdušného prostoru neměli zájem.

Ani používání imatrikulačních značek věc neřeší, i když jsem slyšel názor legálních pilotů, že by to byl jistý způsob, jak se oddělit od „ilegálů".

Sám jsem si však vyzkoušel, že čísla a písmena jsou čitelná opravdu pouze na velmi malou vzdálenost a při termickém letu, kdy je křídlo ve výšce větší jak 300 m nad pozorovatelem, je i s pomocí dalekohledu jeho rozlišení velmi obtížné.

Jediná možnost zbývá rozšiřovat pozitivním příkladem nadále počty legálních a ukázněných pilotů a přes ně působit na dnes již malé skupinky, či spíše jednotlivce uvažující sobecky a kazící jméno všem slušným.

Pokud máte ve svém okolí pilota, který narušuje prostory a snaží se věci zlehčovat, vyvíjejte na něj tlak, aby tak nečinil nebo jej nahlaste. Neztraťme možnost poměrně svobodného létání nad ČR.

Miroslav Fejt,
HI PL LAA ČR